

Dkt. Roger Green, Matengenezo ya Sasa, Hotuba ya 13, Uamsho Mkuu

© 2024 Roger Green na Ted Hildebrandt

Huyu ni Dkt. Roger Green katika kozi yake ya historia ya kanisa, Matengenezo ya Wakati Uliopo. Huu ni kipindi cha 13, Uamsho Mkuu.

Kuhusu mahali tulipo, huu ni ufufuo wa kiinjili katika kanisa.

Na katika hotuba iliyopita, tuliona ukosoaji mkali sana wa kanisa, Ukristo, Biblia, mambo ambayo Wakristo wanayathamini, na kadhalika. Lakini hilo halikuwa neno la mwisho kwa sababu sasa pendulum inaelekea upande mpya na kile tunachokiita ufufuo wa kiinjili katika kanisa. Sasa, ufufuo huo haukufanyika Ufaransa, kama tulivyosema.

Ufaransa ilikuwa imeacha Ukristo kabisa. Lakini ilitokea Ujerumani, Uingereza, na Amerika. Na aina hizo tatu za matukio, kwa namna fulani, zilikuwa zikitokea kwa kiasi kikubwa, si hasa, bali kwa kiasi kikubwa kwa wakati mmoja.

Kwa hivyo, kulikuwa na Uamsho Mkuu Ulaya Magharibi, sehemu za Ulaya Magharibi, na Uamsho Mkuu Amerika. Kwa hivyo kwanza, tulizungumzia kuhusu Ujerumani na kuibuka tena Ujerumani, na hiyo ni harakati inayoitwa Pietism and Spiner Frank na Count Nicholas Ludwig von Zinzendorf. Kwa hivyo, tulizungumzia hilo.

Kwa hivyo, Upaiti. Sasa tumeingia Amerika, na tumeingia Uamsho Mkuu huko Amerika. Kulikuwa na wawili au watatu kati yao, kama tulivyosema.

Kulikuwa na 1734. Kulikuwa na 1800. Na kisha kulikuwa na, katikati ya karne, 1850 hivi, mwingine.

Je, kulikuwa na Uamsho mwingine? Je, kulikuwa na Uamsho Mkuu wa tatu? Au huu ulikuwa mwendelezo wa Uamsho Mkuu wa pili? Tutawaacha wasomi wazungumze kuhusu hilo na kuwa na wasiwasi nalo. Hata hivyo, kwa kozi yetu, tunajali tu Uamsho Mkuu wa kwanza. Kwa hivyo tunazingatia kinachoendelea katikati ya karne ya 18.

Sawa, na ni ukumbusho tu, tulimzungumzia Theodorus J. Frelinghuysen. Kama yeyote kati yenu anatoka New Jersey, angejua jina hili, Frelinghuysen. Alileta ufufuo katika Kanisa la Dutch Reformed.

Tulizungumzia kuhusu Gilbert Tennant na jinsi alivyokuwa muhimu, hasa alipojifunza kutoka kwa Frelinghuysen. Hata hivyo, Tennant alikuwa Mpresbiteri, jambo lililoleta uamsho na mwamko wa kiinjili wa Presbiteri huko New Jersey na Makoloni ya Kati. Tulimalizia na George Whitefield na jinsi George Whitefield alivyokuwa muhimu.

Kwa sababu yeye, kwanza kabisa, alikuwa Mwingereza akija hapa, alikuja mara saba, akafa hapa, kama tulivyosema, lakini pia alivuka mipaka ya madhehebu. Alikuwa mfufuaji kwa maana halisi, si wa makanisa tu, bali wafufuaji wa watu walio nje ya makanisa, wenye dhambi, wanaotubu, wanaoingia, wanaomwamini Kristo, wanaojiunga na makanisa, na kadhalika. Na aina ya utu wenye mvuto sana, akihubiri mitaani na kuhubiri katika viwanja vya kijiji na kadhalika.

Kwa hivyo alikuwa, yeye ndiye mtu aliyemshawishi John Wesley, tutamzungumzia Wesley baadaye, lakini yeye ndiye mtu aliyemshawishi John Wesley kuhubiri waziwazi, sio tu kuhubiri kwake kwa majengo ya kanisa, bali kwenda nje waziwazi na kuhubiri. Na Whitefield, bila shaka, alifanya hivyo. Kwa hivyo, tumemwita aina hii ya msafiri mkuu, na hakika alikuwa hivyo.

Kwa hivyo hao ndio viongozi watatu muhimu wa kwanza wa mwamko mkuu: Frelinghuysen, Tennant, na Whitefield. Je, una maswali yoyote kuhusu watu hawa watatu na aina yao ya kuleta uamsho katika pwani za Amerika na kuleta ufufuo huu? Hili, kwa namna fulani, ni jibu la uungu kwani uungu ulikuwa unaanza kujitokeza na kadhalika. Na hili ndilo, hili ndilo jibu la uungu.

Sawa. Sawa. Tuendeleo kwa mtu ambaye utamhusisha naye waziwazi katika kuamka kwake kwa mara ya kwanza, na huyo ni Jonathan Edwards.

Sawa. Jonathan Edwards ni wa ajabu sana. Kwa kweli, tarehe tuliyotoa ya mwamko mkuu wa kwanza, 1734, inatokana na mwamko katika kanisa la Jonathan Edwards.

Jonathan Edwards alikuwa katika kanisa huko Northampton, Massachusetts, ambalo ni kama jimbo la kati, nadhani. Alikuwa huko Northampton, Massachusetts, katika kanisa la kusanyiko huko. Jonathan Edwards, kwa sababu ya mahubiri yake na mahubiri yake ya kibiblia, alipata uamsho mkubwa uliozuka katika kanisa lake na makanisa jirani.

Na kwa hivyo 1734, tarehe iliyotolewa kwa ajili ya mwamko mkuu wa kwanza, ni kwa sababu ya kile kilichotokea kanisani mwake, lakini pia kwa sababu Jonathan Edwards alikuwa kiongozi muhimu sana katika mwamko mkuu wa kwanza na akatambuliwa kama mmoja wa wahubiri, waandishi, na kadhalika wa mwamko mkuu wa kwanza. Kile ambacho Jonathan Edwards alifanya, pamoja na watu hawa wengine, kilionekana wazi zaidi katika Jonathan Edwards, na tutaona hili baadaye pia, lakini tatalitaja hapa. Jonathan Edwards alirudisha Ukalvini katika fahamu za Wamarekani.

Kumbuka, Ukalvini ulikuja hapa na mahujaji, hasa Wapuriti katika Koloni ya Ghuba ya Massachusetts. Watu hawa walikuwa Wakalvini, unakumbuka? Na hivyo Wapuriti walikuwa Wakalvini. Na kisha ulikuwa na makundi mengine ambayo yalikuwa Wakalvini, kama baadhi ya Wabaptisti huko Rhode Island.

Lakini kufikia mwaka 1734, Ukalvini ulikuwa umetoweka katika maisha ya umma na ya kidini ya Marekani. Na Jonathan Edwards alikuwa Mkalvini mzuri. Kwa hivyo, katika mahubiri yake na katika mafundisho yake, alirudisha Ukalvini katika ulimwengu mkuu kama aina ya maisha ya kitheolojia ya Amerika hapa.

Kwa hivyo, uamsho wake ulikuwa wa Kikalvini sana katika suala la mahubiri yake. Hungeweza kuchagua, Mungu hangeweza kuchagua, si wewe, bali Mungu, Mungu hangeweza kuchagua mtu tofauti zaidi na Whitefield katika mtindo wake wa kuhubiri. Whitefield alikuwa mzuri, mwenye bidii sana, mwenye shauku kubwa; sana, tulikuonyesha picha za mahubiri ya Whitefield.

Whitefield alikuwa mkarimu sana na mkarimu. Jonathan Edwards alikuwa kinyume kabisa. Jonathan Edwards alikuwa mhubiri mkimya sana.

Jonathan Edwards alisema kwamba alipohubiri, aliweka macho yake kwenye kamba ya kengele ya kanisa nyuma ya kanisa. Na ndivyo alivyoangalia alipokuwa akihubiri kutoka kwa maandiko. Inaweza kuchukuliwa kama mahubiri yasiyo na maana, lakini ni mahubiri ya kibiblia sana.

Na watu walihukumwa na mahubiri hayo ya kibiblia. Kwa hivyo, Mungu yuko hapa, unajua, akichagua aina mbili tofauti za watu. Na nakumbuka nilipokuwa seminari, ufafanuzi tuliopewa wa kuhubiri ulikuwa kuhubiri ni ukweli wa Mungu unaokuja kupitia utu.

Na hivyo ndivyo ilivyokuwa kweli kwa Whitefield na Jonathan Edwards, aina mbili tofauti za watu, bila shaka. Ni muhimu sana. Na, bila shaka, unajua jinsi Jonathan Edwards anavyoonekana, lakini kuna picha ya Jonathan Edwards na mahubiri yake.

Hayo ndiyo yote tutakayosema kuhusu Jonathan Edwards. Aliishi maisha ya kuvutia. Ninapenda kuwaambia wanafunzi wangu kwamba alisoma kwa takriban saa 16 kwa siku, ingawa alikuwa na mke na familia kubwa, lakini alisoma kwa takriban saa 16 kwa siku.

Hilo ni zuri sana, hilo ni zuri. Je, huo si mfano mzuri? Kwa hivyo, kwamba saa 16 kwa siku za kusoma na kuhubiri vizuri ndivyo vilivyoleta uamsho kwa sababu Biblia ilijieleza yenyewe kwa njia fulani. Kwa hivyo, nadhani ni jambo zuri kusoma mengi maishani mwako, na utafanikisha mengi maishani kupitia masomo yako ikiwa wewe ni mwaminifu kwa masomo yako.

Kwa hivyo, tutamruhusu Jonathan atupe ujumbe huo wa zamani wa siku hiyo. Kwa hivyo, sawa. Kwa hivyo, Jonathan, una maswali yoyote kumhusu kabla hatujamwacha? Tutajibu kuhusu mwamko wa kwanza mkuu na kisha matokeo ya mwamko wa kwanza mkuu.

Lakini una maswali yoyote kuhusu Jonathan? Namaanisha, hatutumii muda mrefu sana na wasifu wake au wasifu wa yeyote kati ya watu hawa. Tutatumia muda mrefu zaidi na wasifu wa John Wesley. Sawa.

Hebu tuangalie majibu ya mwamko mkuu wa kwanza nchini Marekani. Kimsingi kulikuwa na majibu matatu na tunataka kuyataja hayo matatu. Kwa hivyo, kwanza kabisa, baadhi ya madhehebu yaligawanyika kuhusu mwamko mkuu wa kwanza.

Kwa hivyo, niko kwenye ukurasa wa 13, na hapo chini kabisa, C3 iko pale, majibu ya uamsho mkuu wa kwanza. Madhehebu mengine yaligawanyika sana kuhusu uamsho mkuu wa kwanza. Na mfano mmoja wa hayo ulikuwa Wapresbiteri.

Sasa, tunaposema Wapresbiteri katikati ya karne ya 18, hilo si wazi kama madhehebu ya Presbiteri leo kwa sababu Wapresbiteri na Wakongregationalist, kwa namna fulani karibu sana, ilikuwa vigumu kutofautisha Wapresbiteri na Wakongregationalist wakati mwingine. Tulimtaja Charles Grandison Finney. Kwanza aliwekwa wakfu kama mchungaji wa Presbiteri, kisha akawa mchungaji wa Kongregational, lakini hilo halikuwa gumu kufanya katika siku hizo.

Lakini kimsingi, miongoni mwa Wapresbiteri, kulikuwa na mgawanyiko ndani ya dhehebu. Sasa, haikusababisha madhehebu tofauti kuumbwa, lakini hakika kulikuwa na maoni mawili tofauti. Kulikuwa na kile kilichoitwa chama cha zamani cha upande wa Wapresbiteri.

Na kundi la zamani la upande wa Presbyterian halikupenda uamsho. Uamsho huu ulikuwa wa kihisia sana, wa karama nyingi sana. Hawakuuona kama wa kibiblia, na kadhalika.

Kwa hivyo, kundi la zamani la upande miongoni mwa Wapresbiteri lilipinga uamsho uliokuwa ukiendelea. Na, bila shaka, wangejua kuhusu utakatifu. Wangejua kuhusu Uamsho wa Westling huko Uingereza na kadhalika.

Na hawakupenda hili. Walipinga sana hili. Chama kipya cha upande, kwa upande mwingine, chama kipya cha upande kilikuwa cha kuunga mkono uamsho na kuunga mkono kuamka.

Walidhani kwamba kilichokuwa kikiendelea hapa kilikuwa cha Mungu, na kilikuwa kama kanisa la Agano Jipya. Kwa hivyo, katika kanisa moja, ungeweza kuwa na watu wa chama cha zamani na watu wa chama kipya katika kanisa moja. Hawakuunda madhehebu tofauti, lakini hakika walikuwa na maoni tofauti kuhusu kile kilichokuwa kikiendelea na uamsho huu na kile walichosikia kuhusu uamsho katika sehemu zingine.

Kwa hivyo hiyo ndiyo aina ya kwanza ya mwitikio. Kulikuwa na mgawanyiko, aina ya mgawanyiko katika safu kwa namna fulani. Mwitikio wa pili ulitoka kwa watu muhimu sana.

Mojawapo ya majina muhimu zaidi alikuwa mwenzake aliyeitwa Charles Chauncey. Sasa, kuna jina lingine ambalo napenda kulitamka kwa sababu ni jina zuri kuwa nalo. Charles Chauncey.

Inasikika kama ya daraja la juu, sivyo? Charles Chauncey. Kwa kweli, Charles Chauncey alikuwa mtu wa daraja la juu sana. Charles Chauncey alikuwa mchungaji wa kanisa la kwanza la kusanyiko huko Boston.

Kwa hivyo, huwezi kuwa na mchungaji mwenye hadhi kubwa na kanisa lenye hadhi kubwa na kanisa lenye ushawishi mkubwa kuliko kanisa la kwanza la kusanyiko huko Boston. Alikuwa mchungaji. Hakupenda uamsho uliokuwa ukiendelea, na aliupinga.

Na kwa hivyo, kwa sababu alikuwa mtu mwenye ushawishi, mwenye nguvu, mwenye ushawishi, alikuwa na kanisa lenye nguvu, atakuwa na ushawishi mkubwa katika baadhi ya watu kupinga uamsho. Lakini ana ushawishi mkubwa kwa wakati huu. Charles Chauncey ana maisha ya kuvutia.

Alikuwa mhubiri wa kusanyiko wakati wa Uamsho huu Mkuu wa kwanza. Na ili kukuonyesha jinsi alivyokuwa mliberali, hatimaye akawa Myunitariani kabla ya kufa. Kwa hivyo alihamia katika Uyunitariani huo wa Uungu.

Na ndiyo maana alipinga uamsho. Kwa hivyo, hakutaka hisia hizi zote. Alitaka unywaji wa pombe kupita kiasi.

Alitaka kila kitu kijaribiwe kwa akili. Anasikika kama mtu mwenye ufahamu, sivyo? Naam, alikuwa hivyo. Kwa hivyo, utimamu wa akili, akili, na busara linapokuja suala la maisha ya kidini ndivyo tunavyotaka.

Na uamsho unafanya kitu tofauti kabisa. Kwa hivyo, Charles Chauncey, hiyo ilikuwa ni athari muhimu sana. Mwitikio wa tatu ulikuwa upinzani kutoka kwa baadhi ya vyuo vikuu.

Baadhi ya marais wa vyuo vikuu, walimu, na wanafunzi walipinga uamsho. Kwa hivyo nitataja wawili kwa mfano hapa. Kwanza kabisa, Chuo Kikuu cha Yale.

Sasa, Yale ilikuwa imeanzishwa na Mpuritani. Kama Harvard, Yale ilianzishwa na Mpuritani. Na kwa hivyo, ni jambo la kushangaza kwamba sasa, katikati ya karne ya 18, Yale ni mkarimu sana, karibu anapinga dini.

Kwa hivyo, maprofesa, wanafunzi, na watu wa Yale hawapendi kinachoendelea hapa. Sawa, sasa kwa ufupi kuhusu Yale, hata hivyo, hilo ni jambo la kushangaza. Sio jambo la kushangaza tu kwa sababu Yale ilianzishwa na Wapuritan kufundisha Biblia na kuwafundisha wahubiri jinsi ya kuhubiri na kadhalika katika makutaniko.

Lakini ni jambo la kushangaza kwa sababu mnamo 1800, tuko mnamo 1734, tuko katikati ya karne ya 18. Mnamo 1800, mwamko mkuu wa pili ulianza huko Yale. Kwa hivyo hapa katikati ya karne ya 18, unapata jambo hili la kupinga uamsho.

Lakini miaka 50 baadaye, unapata mwamko mkuu wa pili kuanzia hapo, ambao nadhani ni wa kejeli sana na ni aina nzuri sana ya hitimisho kwa upinzani wa Yale dhidi ya mwamko huu. Upinzani wa pili ulikuwa Harvard. Mfano wa pili wa upinzani ulikuwa Harvard.

Sasa, Harvard ina hadithi ya kuvutia kwa sababu ilianzishwa na John Harvard, Mpuritani mzuri, mnamo 1636. Alitoa maktaba yake ya vitabu 400 ili kuanzisha chuo kikuu hiki. Na Harvard ilianzishwa, bila shaka, ili kuwafunza wahubiri, kimsingi.

Na sasa, miaka 150 baadaye, au si miaka 120 baadaye, vyovyote vile, Harvard ni msemu wa Kiyunitariani. Ni wa kideisti, ni wa Kiyunitariani. Haikushikilia upendo wake wa kwanza, na ikawa mkosoaji mkubwa wa mwamko mkuu wa kwanza.

Sasa, hapa kuna mfano wa hili, na sina uhakika hasa ni lini hili lilitokea. Ninahitaji kutafiti hili zaidi kidogo. Lakini mimi huvutiwa kila wakati na kauli mbiu ya Harvard ni nini? Kauli mbiu ya Harvard ni nini? Unaiona kila mahali.

Unaiona kwenye T-shirts. Kauli mbiu ya Harvard ni nini? Kauli mbiu ya kuvutia sana. Veritas.

Veritas. Unapoona nembo za Harvard, unaona Veritas, ambayo ina maana ya ukweli. Hiyo ndiyo kauli mbiu ya Chuo Kikuu cha Harvard.

Lakini inashangaza kwamba kauli mbiu ya awali, iliyoanzishwa mwaka wa 1636 na John Harvard, ilikuwa Veritas katika Christo et Ecclesia. Ukweli katika Kristo na katika kanisa. Kwa hivyo, inashangaza kwamba miaka 100 baadaye au zaidi, walianguka katika Kristo na katika kanisa.

Sijui tarehe halisi waliyofanya hivyo, kwa hivyo ninahitaji kuangalia hilo. Lakini inavutia kwamba Harvard aliacha nusu hiyo ya pili ya kauli mbiu, katika Kristo na katika kanisa. Acha hilo liende.

Sasa, ni ukweli tu. Kwa hivyo hiyo inavutia kidogo. Lakini hata hivyo, Harvard, maprofesa, wahadhiri, na wanafunzi walipinga uamsho huo.

Hisia nyingi kupita kiasi. Kila kitu kinapaswa kupimwa kwa busara. Na jambo hili linalotokea ni la kipuuzi.

Kwa hivyo, hakika kulikuwa na majibu matatu kuhusu Uamsho Mkuu na njia tatu ambazo Uamsho Mkuu ungeweza kuangukia. Lakini haukuangukia. Kwa hivyo tutazungumzia kuhusu matokeo ya kudumu ya Uamsho Mkuu, Uamsho Mkuu wa Kwanza, wa kitheolojia na wa kijamii.

Lakini kabla hatujafanya hivyo, je, kuna maswali yoyote kuhusu majibu hayo kuhusu Uamsho Mkuu wa Kwanza? Kuna chochote kuhusu hilo? Je, tuendeleo hapa? Sawa, ibariki mioyo yenu, tutaendelea hapa. Matokeo ya Uamsho Mkuu wa Kwanza. Nimeyagawanya katika sehemu mbili: kitheolojia na kijamii.

Lakini baada ya kusema hivyo, mwisho mmoja na mwingine huanzia wapi? Siwezi kusema kwamba najua hilo. Nitaangalia tu sehemu hizi mbili, na utaona kwamba wakati mwingine kuna mwingiliano kati yao. Kwa hivyo, hebu tuzungumzie theolojia kwanza.

Matokeo ya kitheolojia ya Uamsho Mkuu wa Kwanza. Sawa, nambari moja, jambo la kwanza ni jambo ambalo tayari tumezungumzia. Hakika kulikuwa na kuibuka tena kwa Ukalvini katika Uamsho Mkuu wa Kwanza.

Ukiletwa hapa na Wapuritan, ulififia, na kisha kuna kuibuka tena kwa theolojia ya Ukalvini. Watu wote wanne tuliowataja, Frelinghuysen na Tenet na Whitefield na John F. Edwards, wote walikuwa Wakalvini. Kwa hivyo kuna kuibuka tena kwa Ukalvini, na unachukua nafasi ya kwanza tena.

Sasa, haitadumu kwa sababu pendulum itabadilika tena, lakini hivi sasa, kitheolojia, hilo linakuwa muhimu sana. Mojawapo ya jumbe kuu za watu hawa wote ilikuwa ujumbe wa kuchaguliwa. Mungu huwachagua wenye dhambi fulani ili waokolewe.

Mungu aliwapangia mapema baadhi ya wenye dhambi kuokolewa. Kwa hivyo, unaona hilo, na kwa hivyo una ufufuo huu wote wa Ukalvini. Jambo la pili unalopata ni kile ninachokiita ufufuo wa uchaji wa uzoefu.

Na kwa uchamungu wa uzoefu, ninachomaanisha ni kuweka kipaumbele cha juu katika kumpenda Mungu na kumpenda jirani yako. Sio tu kumjua Mungu na mafundisho yote kuhusu Mungu. Hiyo ni sawa kufanya hivyo, lakini uchamungu wa uzoefu ni upendo wa kweli, kujitolea kweli kwa Mungu, na upendo wa kweli na kujitolea kwa jirani yako pia.

Ni kama Mathayo 22: mpende Bwana Mungu wako kwa moyo wako wote na akili zako zote, hivyo mpende jirani yako kama nafsi yako. Kwa hivyo, kulikuwa na upya, uamsho wa uchamungu huo wa uzoefu. Sasa, ilikuwa uchamungu huu wa uzoefu

ambao watu kama Charles Chauncey waliuhubiri dhidi yake, lakini hata hivyo, ulichukua nafasi yake na ulikuwa muhimu sana kwa watu wengi.

Nambari ya tatu, matokeo ya tatu ya hili yalikuwa mtihani mkubwa kwa maisha ya kidini sasa yalikuwa uongofu wa kibinafsi. Je, kulikuwa na wakati katika maisha yako au kuna wakati sasa katika maisha yako ambapo ulisema ndiyo kwa Kristo? Msisitizo huu uko juu ya uongofu wa kibinafsi. Kwa hivyo hilo linakuwa aina halisi ya mtihani mkubwa hapa.

Kwa hivyo, si imani ya kitheolojia. Je, unaweza kukariri imani hiyo? Sio kanisa unaloshiriki. Sio mara ngapi unaenda kanisani.

Sio kuishi maisha mazuri ya maadili. Mambo hayo yote ni muhimu, lakini jaribio kubwa sasa ni uongofu wa kibinafsi. Na kwa hivyo mwamko huo ulisisitiza sana uongofu huo wa kibinafsi.

Na nambari nne, angalia niliweka hili chini ya theolojia, lakini unaweza pia kuliweka chini ya kijamii pia. Hata hivyo, mwamko mkuu wa kwanza ulichochea wasiwasi kuhusu elimu ya juu. Sasa, mifano hii ya elimu ya juu ni maandalizi ya huduma.

Ndiyo maana zilianzishwa. Lakini Princeton, tulitaja kuanzishwa kwa Princeton hapo awali, Gilbert Tennant, Chuo cha Logg, Princeton. Lakini Princeton ilipatikana kuwafunza wachungaji wa Presbyterian.

Kwa hivyo Chuo cha Rhode Island, sasa labda, kuna Chuo cha Rhode Island leo, lakini si kile kile kwa sababu kile kilichoanzishwa na Wabaptisti kiliitwa Chuo cha Rhode Island kwa mara ya kwanza, nadhani kilianzishwa huko Warren, Rhode Island kama ninavyokumbuka, lakini hicho kikawa Chuo Kikuu cha Brown, 1764. Chuo cha Queens kinavutia; jina la asili sasa ni Chuo Kikuu cha Rutgers. Ninavutiwa na Rutgers kwa sababu nina wapwa kadhaa ambao wamepitia Rutgers na wapwa wachache.

Nina mpwa huko Rutgers hivi sasa au mjukuu huko Rutgers hivi sasa. Lakini hiyo ilianzishwa na Kanisa la Dutch Reformed ili kufundisha wachungaji wa Dutch Reformed. Na kisha Chuo cha Dartmouth, ninachotoa mwaka 1769.

Kulikuwa na shule ya kimisionari kwa Waamerika Asili na Wahindi, na kabla ya hapo, ilibadilika na kuwa Dartmouth. Lakini kwa kawaida nadhani Dartmouth huitoa hii kama msingi wa taasisi yao kama taasisi ya kusanyiko, wahubiri wa kusanyiko waliofunzwa. Kwa hivyo, swali ni, hapa tunalo, je, hii ni ya kitheolojia au ni ya kijamii? Naam, ni wazi ni yote mawili ikiwa unaanzisha, ikiwa unaanzisha taasisi za kijamii kama hii.

Lakini pia ni ya kitheolojia kwa sababu hii imeanzishwa ili kuwafunza wahubiri katika madhehebu haya yote mbalimbali ya Kikristo ili kueneza ujumbe wa injili. Sasa,

ningesema kwamba, nikijua maeneo haya leo, nadhani kwamba watu wengi katika vyuo hivi labda hawajui hili au labda wamesahau. Wapresbiteri, hakika Wabaptisti, Wakongamano wa Kiholanzi waliorekebishwa.

Ninavutiwa tu na kujua: je, kuna yeyote kati yenu aliyewahi kwenda Princeton? Je, kuna yeyote kati yenu aliyewahi kuiona Princeton? Vipi kuhusu Brown huko Providence? Tunahitaji kwenda safari ya shambani. Vipi kuhusu Rutgers? Hapana, hakuna watu wa Rutgers. Vipi kuhusu Dartmouth? Sio mbali sana nasi.

Sawa, moja kwa Dartmouth. Sawa. Naam, hizi ni taasisi nzuri sana, sehemu za kuvutia sana.

Lakini kumbuka sababu ya kuanzishwa kwao, na hiyo ni muhimu sana katika suala la michango ya kitheolojia. Sawa, je, kuna maswali yoyote kuhusu matokeo haya ya kitheolojia ya kuamka kwa mara ya kwanza? Muhimu sana, bila shaka kuhusu hilo. Sawa, tuje kwenye masuala ya kijamii.

Na tulisema wakati mwingine mambo ya kijamii na kitheolojia yanaingiliana. Lakini hakuna shaka kwamba michango ya kijamii ya mwamko mkuu wa kwanza kwa jamii ilikuwa mikubwa sana. Na tutaona jinsi ilivyokuwa mikubwa.

Nina nukuu ya mwisho ninayotoa hapa, kwa hivyo tazama jinsi zilivyokuwa za ajabu. Sawa, nambari ya kwanza, hakika kuna mwinuko wa mtu wa kawaida na mwamko mkuu wa kwanza. Sawa, na kuna mwinuko wa mtu wa kawaida kwa sababu jambo muhimu zaidi maishani mwako ni uzoefu wa kidini, uzoefu na Kristo.

Hilo linapatikana kwa kila mtu. Kwa hivyo, hakuna uongozi katika jinsi Mungu anavyofanya kazi. Mungu anafanya kazi na kila mtu.

Na kwa hivyo, mwanamume mtaani, kama ilivyokuwa, sina shaka kama walitumia neno hilo siku hizo, lakini mwanamume mtaani au mwanamke mtaani, watu hao walijua kwamba walikuwa muhimu kama vile makasisi waliofunzwa na watu walio katika ofisi za kisiasa na kadhalika. Kwa hivyo hakika kuna kuinuliwa kwa mtu wa kawaida. Sasa, kijamii, hilo litakuwa muhimu sana katika ardhi ya Marekani.

Mtu wa kawaida, pamoja na demokrasia katika maisha ya umma ya Marekani, atakuwa na nguvu halisi, bila shaka kuhusu hilo. Kwa hivyo hilo litakuwa muhimu sana. Nambari ya pili, kwa mwamko mkuu wa kwanza, kuna mkazo katika shughuli za walei, si wahubiri waliowekwa wakfu tu, si wahudumu waliowekwa wakfu tu.

Nitarudi na kufanya hivyo tena. Kwa nini nilipenda hivyo? Najiuliza kwa nini nilifanya hivyo.

Si ni jambo zuri? Kwa nini nilifanya hivyo? Sijui, lakini napenda ninachokiona hapa. Kwa hivyo, endelea kuwa makini. Hilo ndilo jambo muhimu zaidi.

Sawa, kwa hivyo shughuli za walei zinasisitizwa, ambayo ina maana gani? Ambayo ina maana ya majukumu mapya ya uongozi. Kwa hivyo hadi wakati huu, ni nani alikuwa kiongozi katika jamii? Kiongozi katika jamii kimsingi alikuwa mchungaji au kasisi. Hakukuwa na Wakatoliki wengi wa Kirumi huko Amerika wakati huo, lakini mchungaji alikuwa kiongozi katika jamii.

Sasa, watu wa kawaida wanaweza kuchukua nafasi za uongozi, lakini wanaweza kuchukua nafasi za uongozi si tu kanisani bali pia nje ya kanisa katika jamii kwa ujumla. Hilo litakuwa na athari kwa maisha ya umma ya Marekani, lakini yote yalianzia kanisani. Hilo ndilo jambo muhimu katika mwamko mkuu.

Nambari ya tatu ni uhuru wa kibinafsi katika maisha ya kidini. Kwa hivyo, unajua, ni Yesu na mimi. Nilimjia Kristo.

Nilifanya uamuzi huu kwa ajili ya Kristo. Naam, uhuru huo binafsi katika maisha ya kidini uliashiria uhuru katika maisha ya kisiasa. Kwa hivyo, kama vile nilivyofanya uamuzi binafsi katika maisha yangu ya kidini, sasa nitaitwa kufanya uamuzi binafsi katika maisha yangu ya kisiasa au maisha yangu ya kijamii katika jamii kwa ujumla.

Kwa hivyo hilo litakuwa muhimu sana. Unajua, namaanisha, ni wazi, tunaelekea kwenye Mapinduzi ya Marekani hapa. Kwa hivyo hiyo ni nambari tatu.

Nambari ya nne ni kwamba, pamoja na mwamko huu mkuu, ni kutengana kwa kanisa na serikali. Sasa, kumbuka, tumezungumzia kuhusu kutengana kwa kanisa na serikali hapo awali, na sababu ya kutengana kwa kanisa na serikali ni ili serikali isiingilie na kulishinda kanisa. Ni jambo la kushangaza kwamba majadiliano ya kutengana kwa kanisa na serikali leo ni kinyume chake.

Watu wanaogopa kwamba dini itaathiri maisha ya umma. Hiyo siyo sababu iliyowafanya watu kutenganishwa kwa kanisa na serikali. Wanatenganishwa kwa kanisa na serikali kwa sababu wanataka kujisikia huru na huru kama madhehebu, kama makanisa ya Kikristo, kutokana na aina yoyote ya udhibiti wa serikali.

Kwa hivyo, hakika kuna utengano kati ya kanisa na serikali. Kwa hivyo hiyo ni aina nyingine ya jambo la kijamii. Nambari tano ni msukumo mpya wa kibinadamu kwa sababu injili, kama watu hawa wote wanavyohubiri, wanasema nini? Mpende Mungu, mpende jirani yako.

Msukumo mpya wa kibinadamu, kuwajali maskini, kuwajali wajane, kuwajali yatima. Ni kazi ya nani kufanya hivyo? Hiyo ndiyo kazi ya kanisa kufanya hivyo. Hapo ndipo

unapojifunza kwanza kufanya hivyo, kwa kumsikia mhubiri akihubiri na kisha kwa njia za vitendo sana.

Mfano mzuri ulikuwa George Whitfield, ambaye alisaidia kupata kituo cha watoto yatima huko Georgia ambacho kilihitajika, naye alisaidia kukipata. Hiyo ni sehemu ya injili: kumpenda Mungu na kumpenda jirani yako. Sasa, kinachotokea ni kwamba msukumo huu wa kibinadamu unakuja katika maisha ya umma ya Marekani.

Kuna msukumo wa kibinadamu unaokuja katika maisha ya umma ya Wamarekani hata kwa watu ambao si wa kidini sana, lakini bado kuna msukumo huo wa kibinadamu. Ukisonga mbele, tunaona hilo leo. Umma wa Wamarekani, watu wa Marekani ndio watu wakarimu zaidi duniani katika suala la kazi za hisani za kibinadamu.

Je, ulisoma kuhusu hadithi hiyo kwa bahati yoyote? Hii haina uhusiano wowote na chochote. Je, ulisoma hadithi kuhusu mtu asiye na makazi aliyepata pesa mitaani mwa Boston? Ilikuwa pesa nyingi sana na kama hundi za wasafiri. Aliipata familia hiyo na kuirudisha kama kitendo cha Kikristo, nadhani katika maisha yake mwenyewe.

Hakuwa na makazi. Yeye mwenyewe hakuwa na kitu, lakini alirudisha pesa zote alizopata. Mtu fulani aliona hilo.

Mtu alisoma kuhusu hilo au aliliona kwenye televisheni na akaamua kwamba wangemchangisha pesa jamaa huyu kwa sababu alifanya jambo zuri sana la kibinadamu. Katika hesabu ya mwisho, walimchangisha \$200,000 kutoka kwa umma wa Marekani. Umma wa Marekani ni watu wa ajabu wanaotoa kwa mioyo yao.

Ilianza kanisani, lakini imeingia katika maisha ya umma ya Marekani, na watu ni wakarimu sana. Baadhi ni wakarimu sana kwa sababu za kidini, ni wazi, lakini watu wengi ni wakarimu. Sio watu wa dini, lakini ikawa sehemu ya maisha ya umma ya Marekani.

Kwa hivyo, msukumo wa kibinadamu. Aina mpya za mkusanyiko huja kama matokeo ya mwamko mkuu wa kwanza. Aina mpya za mkusanyiko.

Sasa, aina hizi mpya za kusanyiko zilichukua nafasi tofauti. Kulikuwa na vipengele tofauti katika aina hii mpya ya kusanyiko, lakini aina hii mpya ya kusanyiko ilimaanisha kwamba watu wangeweza kukusanyika wenyewe katika maeneo ya umma. Sasa, hawajafanya hivi. Hawajakusanyika wenyewe katika maeneo ya umma, lakini kwa mwamko mkuu wa kwanza, walijifunza kufanya hivi, hasa na George Whitefield, kwa sababu Whitefield alihubiri wapi? Alihubiri kuhusu Boston Common, na alihubiri katika bustani, na alihubiri katika viwanja vya miji.

Kwa hivyo, unapata aina hii mpya ya wazo la kukusanyika hadharani, si kwa sababu ya kidini ili kusikia injili ikihubiriwa, bali aina hii mpya ya kusanyiko. Aina hii mpya ya kusanyiko pia ilikuwa ya hiari kabisa. Hakuna mtu aliyepaswa kuja.

Hakuna mtu aliyekulazimisha kwenda kanisani, au hakuna mtu aliyekulazimisha kwenda kumsikiliza George Whitefield akihubiri, au hakuna mtu aliyekulazimisha, unajua, usingeweza kupiga kura huko Massachusetts isipokuwa ungeenda kumsikiliza George Whitefield akihubiri. Hakuna mtu anayesema hivyo. Kwa hivyo, huu ni aina ya kusanyiko la hiari.

Na kisha kilichotokea na aina hizi mpya za mkutano ni kwamba, oh nilikusudia kutaja pia, kwa aina hii mpya ya mkutano ni mamlaka mpya kwa sababu kiongozi katika aina hii mpya ya mkutano ana mamlaka ambayo hayategemei, hayakutolewa kwake na serikali. Haikukabidhiwa kwake na serikali kama mfalme au hakimu au mkuu au kitu kama hicho. Mamlaka haya mapya katika aina hii mpya ya mkutano yalikuwa utambuzi kwamba mtu huyu ni wa Mungu na kwamba mtu huyu anahubiri neno la Mungu.

Kwa hivyo, ni utambuzi kwamba mamlaka hayatolewi bali kwamba mamlaka hutoka kwa mwingine, kutoka kwa chanzo cha kimungu. Kwa hivyo kwa aina hii mpya ya kusanyiko, watu wanakusanyika, hawalazimishwi kukusanyika pamoja, hawalazimishwi kukusanyika pamoja, hawalazimishwi kukusanyika pamoja, wanasikia uongozi huu, aina hii nzuri ya uongozi wa haiba, hiyo inafanya nini, aina hizi mpya za kusanyiko ambazo zilianza kidini, zinahamishiwa katika nini? Katika nyanja ya kisiasa. Na hivyo watu wanaanza kutambua, tunaweza kufanya hivi kisiasa pia.

Tunaweza kukusanyika hadharani kwa hiari. Hakuna mtu anayetulazimisha kufanya hivyo. Tunaweza kukusanyika hadharani.

Tunaweza kukusanyika kwa hiari. Tunaweza kuwasikia viongozi, si tu kuambiwa kwamba wao ni viongozi, bali pia tunaweza kuwasikia viongozi. Tunaona mamlaka ndani ya viongozi hao.

Huenda wasiwe na ofisi ya umma, lakini wana mamlaka katika wanachosema na kadhalika. Na hii inaweza kuhamishwa kwa urahisi kisiasa na kijamii, ambayo ilifanya hivyo. Kwa hivyo aina mpya za mkutano ni za ajabu sana.

Inayofuata ni uhuru wa watu. Kwa kukosoa, ningepaswa kusema kukosoa ofisi ya umma. Kwa hivyo, uhuru wa watu, ambao ulitolewa, kwa namna fulani, uhuru wa watu, ulitolewa katika Uamsho huu Mkuu wa Kwanza.

Lakini uhuru wa watu ni muhimu; ningepaswa kusema kukosoa ofisi ya umma. Kwa hivyo sasa, watu wanahisi kwamba katika aina hizi mpya za mkutano, wako huru

kabisa kukosoa ofisi ya umma. Wanahisi huru kukosoa Uingereza na mfalme katika kesi yetu.

Kwa hivyo, wanahisi huru kabisa. Sasa, kinachowapa uhuru huo ni uzito mkubwa wa idadi katika aina hii ya mkutano wa hadhara. Kwa hivyo uzito mkubwa wa idadi unawapa uhuru huo wa kufanya hivyo.

Na Boston, unatembea mitaa ya Boston, unatembea kwenye Njia ya Uhuru, na unaona baadhi ya hayo. Sasa, msingi wa haya yote ni upi? Kwa hivyo hii hapa nukuu ningependa uipate, lakini nitajaribu kukumbuka kuweka PowerPoints hizi kwenye Ubao, kwa njia, kwa hivyo ikiwa hutaandika kila kitu, hiyo ni sawa. Lakini napenda nukuu hii.

Ikizingatiwa kama tukio la kijamii, Mwamko Mkuu unamaanisha hatua ya kwanza ya Mapinduzi ya Marekani. Ikizingatiwa kama tukio la kijamii, Mwamko Mkuu unamaanisha hatua ya kwanza ya Mapinduzi ya Marekani. Kwa hivyo, unapaswa kujiuliza, je, Mapinduzi ya Marekani yangetokea kama kusingekuwa na Mwamko Mkuu wa Kwanza? Nadhani jibu la hilo labda ni hapana.

Nadhani Uamsho Mkuu wa Kwanza na kila kitu ambacho tumezungumzia kuhusu aina ya kitheolojia na kijamii ya kumwagwa kwa Uamsho Mkuu wa Kwanza, nadhani jibu ni hapana, kwa sababu nadhani kilichotokea katika Uamsho Mkuu wa Kwanza, hasa kijamii hapa, kama kilivyotoa msingi, msingi wa mapinduzi ya kisiasa. Kisha, watu walianza kuelewa hilo, na wakakimbia na mapinduzi ya kisiasa. Kwa hivyo, inavutia sana kwamba kuna uhusiano kati ya maisha ya kidini nchini Marekani na mapinduzi yaliyokuja na Mapinduzi ya Marekani.

Kwa hivyo, sawa. Ndiyo, Hope. Je, Uamsho Mkuu ulifikia sehemu zote za Marekani? Ndiyo, Uamsho Mkuu ulifikia.

Sasa, kulikuwa na baadhi ya maeneo ambayo bado yalikuwa yametulia, kwa namna fulani, huko Tennessee na Kentucky, lakini yalifikia kutoka Maine hadi Georgia, makoloni yote ya kati. Kila mtu aliathiriwa na Uamsho Mkuu, Uamsho Mkuu wa Kwanza. Na pia, haukuwa mwamko wa mpaka.

Ilikuwa ni mwamko wa mijini. Kwa hivyo ilikuwa katika maeneo kama Boston, Philadelphia, na New York ambapo ilianza kuonekana. Kwa hivyo ndiyo, ina nguvu sana.

Sawa, kuna jambo lingine kuhusu Uamsho Mkuu wa Kwanza. Tunataka kujua nini kuhusu Uamsho Mkuu wa Kwanza? Watu wote hao wa ajabu na matukio yote hayo mazuri yanayotokea katika Uamsho Mkuu wa Kwanza, kuna chochote hapa? Je, nikupe sekunde tano? Napaswa. Hapa kuna mapumziko ya sekunde tano kwa Uamsho Mkuu wa Kwanza.

Namaanisha, kabla ya Uamsho wa Wesley. Napaswa kusema. Pumzika kidogo hapa.

Unaweza kufanya hivi Ijumaa, Jumatatu, na Jumatano. Kisha utakuwa katikati ya kozi, katikati ya muhula. Samahani, sawa.

Pumzika, pumzika. Ruth ndiye pekee aliye na darasa kabla ya hili, sivyo? Hakuna yeyote kati yenu aliye na darasa kabla ya hili isipokuwa Ruth. Kwa hivyo, ni kama amechoka na anaingia darasani.

Sawa, sawa. Sawa, tutaendelea na safari yetu hapa. Na kuna jambo lingine linalotokea.

Na inatokea Uingereza, na inaitwa Uamsho wa Wesley. Sawa, kwa hivyo niko kwenye D, Uingereza, na Uamsho wa Wesley. Kwa hivyo hiyo inatokea pamoja na upietism.

Unajua, hilo linatokea Ujerumani pamoja na Uamsho Mkuu wa Kwanza, na linatokea Amerika. Na sasa, Uingereza, mna Uamsho wa Wesley. Sawa, sasa nahitaji kuwa mwangalifu hapa kwa sababu ukiingia ofisini kwangu, kitu cha kwanza unachokiona ni kipande cha John Wesley.

Kwa hivyo njoo unitembelee siku moja. Nitakuonyesha picha ya John Wesley. Nitakuonyesha picha chache za John Wesley ofisini kwangu pia.

Kwa hivyo, ninahitaji kuwa mwangalifu hapa. Ninaweza kutumia muda mrefu kwenye hili, labda kama muhula mzima. Kwa hivyo, nitajaribu kutofanya hivyo.

Nitajaribu kuweka haya yote katika mtazamo na, unajua, na kwa namna fulani kushughulikia hili, unajua, usawa mzuri na kila kitu. Lakini Uamsho huo wa Wesley ni muhimu sana, na ni rahisi kupuuza Uamsho huo wa Wesley. Lakini kwa kozi hii, tunatoka kwenye Matengenezo hadi sasa.

Huwezi kukwepa Uamsho wa Wesley. Sawa, kwa hivyo tunachofanya ni utangulizi, kisha tutatoa mchoro wa wasifu wa John Wesley na theolojia fulani ya John Wesley ambayo utaona, ambayo yote yanafanana na tofauti. Yanafanana na tofauti na theolojia ya Uamsho Mkuu wa Kwanza.

Kwa hivyo, ni kama uwiano na kile tunachokiona katika Uamsho Mkuu wa Kwanza. Kwa hivyo, sawa. Sawa, kwanza kabisa, utangulizi.

Ili kumtambulisha John Wesley, ngoja niruke picha hiyo, ninahitaji kumfikia mtu anayeitwa Jacob Arminius. Kwa hivyo, kuna Jacob Arminius. Sawa, Jacob Arminius, kwa ufupi kuhusu Jacob Arminius, Jacob Arminius alikuwa Mholanzi. Alikuwa

Uholanzi, na Jacob Arminius, na wafuasi wa Calvin wa Uholanzi wa wakati wake, aliombwa kutoa utetezi wa Ukalvini.

Kwa hivyo, alikuwa mwanatheolojia, na aliombwa kutoa utetezi wa Ukalvini. Na Arminius alipoombwa kufanya hivyo, namaanisha, alikubali kwa hiari yake, na alipoombwa kufanya hivyo, hata hivyo, aligundua kwamba kulikuwa na baadhi ya maeneo ambapo hakukubaliana na Ukalvini. Kulikuwa na baadhi ya maeneo ambapo hakufikiri John Calvin au wafuasi wake walikuwa sahihi.

Na kwa hivyo, alianza kujadili mambo hayo. Kwa kweli, aliandika kitu kinachoitwa Remonstrance; nilipaswa kuiweka hiyo mwisho, lakini yeye na wafuasi wake waliendeleza kile walichokiita Remonstrance; hilo si neno la kwanza; ni neno la pili, REMONSTRANCE. Waliendeleza Remonstrance, ambayo ilikuwa hoja ya kina dhidi ya Ukalvini.

Sipaswi kusema kwamba si hoja ya kina dhidi ya Ukalvini; ni hoja ya kina kuhusu Ukalvini. Kwa sababu kulikuwa na mambo fulani katika Ukalvini ambayo walipenda na kuyashikilia. Kwa hivyo si aina ya wapinzani wa Ukalvini, hawa watu wa Uholanzi.

Sawa, kilichotokea ni kwamba waliunda kikundi, na kikundi hicho kiliitwa Remonstrance, neno la kwanza, REMONSTRANTS, Remonstrance. Kwa hivyo, Remonstrance iliunda Remonstrance. Sawa, uko sawa na hilo? Na Remonstrance ilikuwa hoja kuhusu Ukalvini.

Kwa hivyo wacha nikupe mifano michache tu, kwa sababu usipoelewa mifano hii, hutaelewa kila kitu kingine tunachosema. Kwa hivyo wacha nikupe mifano michache. Mfano mmoja ulikuwa, na tutabaki na Arminius hapa tu, lakini mfano mmoja ulikuwa Arminius hakukubaliana na fundisho la Calvin la kuchaguliwa mara mbili.

Kwa hivyo, anasoma John Calvin; anatakiwa kumtetea Calvin, lakini anasema, Siwezi kumtetea Calvin kuhusu suala la uchaguzi maradufu. Ninaamini katika kuchaguliwa tangu mwanzo, Arminius alisema. Ninaamini katika kuchaguliwa tangu mwanzo, lakini ninaunganisha kuchaguliwa tangu mwanzo na ujuzi wa Mungu. Kwa hivyo, Mungu huwajua wale watakaookolewa, na anawajua watu watakaookolewa, unajua, mtaokolewa.

Kwa hivyo, tumia njia za neema kuingia katika familia ya Mungu. Yeye anajua hilo mapema. Kwa hivyo ukitaka kuita hilo kuchaguliwa tangu mwanzo, Arminius alisema, hilo ni sawa.

Ninafurahi kufanya hivyo, lakini siamini kama Calvin alivyofundisha. Kwa hivyo huo ni mfano mmoja. Mfano wa pili ni, huku Calvin akifundisha kwamba Kristo alikufa kwa ajili ya wateule, Arminius alisema, hapana, Kristo alikufa kwa ajili ya kila mtu.

Kristo alikufa kwa ajili ya yeyote. Sasa, ni wale tu wanaokumbatia kifo cha Kristo ndio watakaofaidika na kifo chake, lakini Kristo alikufa kwa ajili ya kila mtu. Kifo cha Kristo kilikuwa kwa ajili ya yeyote.

Kwa hivyo, hakukubaliana hapo kidogo na akajaribu kuelezea hilo. Jambo la tatu ambalo Arminius alisema, Arminius alisema, niko sawa na Calvin. Ninaamini, ninafurahi sana kile ambacho Calvin alisema, kwa kuwa hakuna kitu tunachoweza kufanya ili kujiokoa.

Hakuna jema ndani yetu ambalo tunaweza kujiokoa nalo. Kumbuka, Fakir Iqbal, Mkatoliki wa Roma, hakusema, ndiyo, fanya unachoweza kufanya, kana kwamba kuna jema fulani ndani ya wanadamu ambalo wanaweza kumjia Mungu. Naam, Arminius alikubaliana na Calvin.

Hakuna kheri ndani yetu ambayo tunaweza kumfikia Mungu. Yote ni kwa neema ya Mungu. Biashara hii yote ya wokovu ni kwa neema ya Mungu.

Kwa hivyo hapa alikubaliana na Calvin. Alisema ninakubaliana na Calvin katika hili, kwa hivyo hilo ni jambo zuri. Jambo la nne alilozungumzia hapa ni kwamba Calvin aliamini kwamba neema ya Mungu haikuwa na kipingamizi.

Huwezi kupinga neema ya Mungu. Arminius alisema, hapana, siamini hivyo kwa sababu kuna mabaki ya hiari ndani ya watu. Kwa hivyo watu wanaweza kupinga neema ya Mungu.

Wanaweza kukataa neema ya Mungu. Kwa hivyo hiyo ni uwezekano. Sio uwezekano, Arminius aliamini, lakini ni uwezekano kwamba wanaweza kukataa neema ya Mungu.

Na kisha, tano, linapokuja suala la fundisho la uvumilivu, Mungu hudumu katika kutushikilia. Unakumbuka tulizungumzia uvumilivu na John Calvin? Uvumilivu na Calvin ni kwamba hatufikii kwa Mungu na tunamshikilia Mungu kwa vidole vyetu tu. Uelewa wa Calvin kuhusu uvumilivu ni kwamba huu ni uvumilivu wa Mungu wa kutushikilia.

Huyu ni Mungu akiwa ametushika mikononi mwake na kutushikilia. Naam, ilipokuja suala la fundisho la uvumilivu, Arminius hakuwa na uhakika kuhusu hili, lakini aliamini kwamba inawezekana kwa mtu kupoteza wokovu huo mara tu alipoupata. Kwa hivyo, kulikuwa na sehemu mbalimbali ambazo Arminius hakukubaliana na Calvin, hakukubaliana na Calvin, wafuasi wake, Waremonstranti, waliendeleza theolojia hii.

Sasa, sababu tunayotaja hili kwa njia ya utangulizi ni kwa sababu hii ndiyo theolojia ambayo John Wesley angefundishwa. Angeelewa theolojia hii. Angemwelewa Calvin, bila shaka, kwa sababu alisoma Calvin, lakini angeelewa theolojia ya Arminian kwa

sababu theolojia ya Arminian ilikuwa imekuwa sehemu ya maisha ya Uingereza kufikia wakati unapofika karne ya 18.

Kwa hivyo, John Wesley angekuwa anafahamu sana hili. Swali ni, je, John Wesley alikuwa Marminian kikamilifu? Naam, sina uhakika kuhusu hilo. Ninapendelea kuzungumzia theolojia ya Wesley kama theolojia ya Wesley na si theolojia ya Wesley ya Arminian, kwa hivyo sina uhakika kuhusu hilo.

Lakini tutazungumzia theolojia ya Wesley, lakini hakika alimjua Arminius, na hakika kulikuwa na mahali ambapo alikubaliana na Arminius. Kwa hivyo, ninatoa utangulizi huo ili tujue tunaanzia wapi hapa na haya yote. Kwa hivyo, una maswali yoyote kuhusu Arminius? Kwa hivyo hiyo ni aina nyingine ya jina la kujulikana kwa kozi hii kwa sababu yeye ni mchezaji muhimu katika kozi hiyo kuanzia Matengenezo ya Kanisa hadi sasa, kwa hivyo aina yake ya kuingia katika hili ni muhimu.

Sawa, kuna maswali yoyote kuhusu hilo? Sawa. Ndiyo, Jesse? Sawa. Alimjua Calvin vizuri, alimsoma Calvin, na aliwasoma warithi wa Calvin.

Pia ni msomi wa Biblia, kwa hivyo anajaribu kuunganisha mambo haya. Utii wake wa kwanza ni kwa Biblia, kwa hivyo anahisi anajibu kibiblia mambo ambayo hakubaliani nayo, kama vile kuchaguliwa mara mbili. Na wafuasi wake wanaounda chama hiki, kundi hili, Waremonstranti, walihisi vivyo hivyo.

Lakini Calvin pia anahisi anathibitisha kila kitu kwa Maandiko. Kuna kitu kingine? Arminius? Jacob Arminius? Utangulizi huu? Sawa. Tuanze na Wesley, kisha tutalazimika kuanza hili Ijumaa.

Sawa. Unaona, nambari mbili, nitatoa mchoro wa wasifu wa John Wesley. Kwa hivyo, ninafanya hivyo na, nini, watu watano katika kozi.

Hakika tulifanya hivyo kidogo na John Calvin, ingawa ulisoma kitabu hicho kuhusu Calvin. Kwa hivyo, mimi hufanya hivi na John Wesley. Ninachukua muda kuzungumzia wasifu wake.

Lazima niitazame hapa na pale tena kwa sababu alikuwa mtu wa kuvutia, na ikiwa nina kipande cha John Wesley ofisini mwangu, hiyo lazima iwe na maana fulani. Kwa hivyo lazima niwe mwangalifu hapa. Lakini nataka kutoa wasifu wa Wesley kidogo.

Sawa. Nina tarehe zake hapa kwa ajili yako. Kuna tarehe zake za John Wesley.

Kwa hivyo, ningependa kutoa mambo muhimu hapa. John Wesley, 1703 hadi 1791. Sawa.

Baba yake alikuwa Samueli. Mama yake alikuwa Susanna. Susanna Wesley.

Na huyo hapo. Kuna tarehe za Susanna Wesley. Samuel Wesley alikuwa kasisi wa Anglikana.

Alikuwa na makanisa mawili. Sikufanya PowerPoint hii vizuri sana, lakini najua utanivumilia kwa dakika moja tu, sivyo? Sawa. Haya ni makanisa mawili ya Samuel Wesley, makanisa mawili ya Anglikana.

Muhimu zaidi alikuwa Epworth, ambaye pia alikuwa na kanisa jirani lililoitwa Root. Hilo hutamkwa Root, ALIANDIKA. Kwa hivyo huyu hapa baba yake, kasisi wa Anglikana, akiwa na parokia hizi mbili.

Hatimaye John Wesley alifuata nyayo za baba yake na akawekwa wakfu kama kasisi wa Anglikana. Kwa hivyo nafasi hizo ni muhimu. Turudi kwenye majina hapa.

Mama yake, Susanna. Sasa, Susanna alikuwa mmoja wa wanawake wazuri katika historia ya kidini. Nadhani mojawapo ya chaguzi tulizotoa kwa ajili ya gazeti hili, nadhani, ilikuwa wanawake katika historia ya Kikristo au kitu kama hicho.

Lazima niangalie hilo. Lakini Susanna alikuwa mmoja wa wanawake wazuri katika historia ya Ukristo. Alizaa watoto 19.

Hiyo ni nyingi. Hiyo ni watoto wengi. Alizaa watoto 19.

Kumi kati yao waliishi utotoni mwao hadi wakawa watu wazima, na tutataja baadhi yao. Lakini kila ninapozungumzia kuhusu Susanna kuwa na watoto 19, alikuwa mmoja wa watoto 25. Mama yake alizaa watoto 25.

Je, unaweza hata kufikiria hilo? Namaanisha, watoto 25 aliowazaa. Kwa hivyo, Susanna alikuwa mmoja wa watoto 25. Kwa hivyo alizaa 19 pekee.

Kwa hivyo, hakufikia rekodi kama mama yake, lakini ilikuwa ya kushangaza sana. Lakini zaidi ya kuzaa watoto 19, Susanna anajulikana katika historia ya kidini kwa kuwa aina ya mwalimu wa kibiblia na theolojia wa watoto wake. Alikuwa na nidhamu sana katika kuwafundisha watoto wake na katika kuwalea watoto wake kwa maarifa ya kibiblia na theolojia.

Hilo, bila shaka, lilikuwa kweli hasa kwa John. Na kwa hivyo, Susanna ni muhimu sana kwa hadithi kwa sababu ya ushawishi wake juu ya ukuaji wa kiroho wa John, lakini pia juu ya ukuaji wake wa kitaaluma. Kwa hivyo, Susanna aliweza... Alikuwa mwalimu mzuri na mwenye ujuzi mwingi.

Niliweza kumfundisha si tu katika Biblia na theolojia bali pia katika hisabati, historia ya kijamii, historia, na kadhalika. Kwa hivyo alikuwa mtu wa ajabu sana.

Ninapomfikiria Susanna, mimi humfikiria mtu mwingine ambaye tayari tumemsoma katika kozi hiyo, na jina lake lilikuwa Ann Hutchinson.

Unamkumbuka Ann Hutchinson? Ann Hutchinson ndiye aliyefundisha huko Boston na kufundisha theolojia nyumbani kwake na kujadili theolojia nyumbani kwake, na Wapuritani walimfukuza. Aliishia Rhode Island. Lakini wanawake hawa walikuwa wa ajabu sana, na walikuwa na ufahamu halisi wa theolojia hapa.

Sawa, kwa hivyo huo ndio mwanzo wa maisha yake. Kwa kweli alizaliwa katika Rectory ya Epworth. Kwa njia, lazima niwe mwangalifu, najua, lakini nitakuwa mwangalifu. Lakini Rectory ya Epworth iliungua wakati John alikuwa mvulana mdogo tu.

Alikuwa ndani ya nyumba wakati nyumba hiyo ilipoungua, na baba yake aliweza kumwoko. Kwa hivyo, baba yake na watu wengine walikimbilia ndani na kumtoa John na kuokoa maisha ya John katika Epworth Rectory na kutoka Epworth Rectory. Na tangu wakati huo, alipoanza maisha yake ya utu uzima, John Wesley alijiita kama chapa iliyochochwa motoni.

Kwa hivyo, marejeleo mazuri ya kibiblia hapo. Kwa hivyo, kulikuwa na John aliyezaliwa Epworth na karibu kufa Epworth katika kasisi, lakini aliokolewa. Kwa hivyo rafiki yangu, hii haina uhusiano wowote na chochote, lakini lazima niangalie wakati wangu.

Sawa. Lakini mimi na rafiki yangu tutaongoza ziara ya maeneo ya Wesleyan kote Uingereza mwaka wa 2015. Mojawapo ya maeneo tutakayokuwa ni Epworth Rectory kwa sababu Epworth Rectory ilijengwa upya na sasa ni eneo la kihistoria nchini Uingereza.

Kwa hivyo, tutaenda kwenye Rektoria ya Epworth. Hatutawasha kiberiti juu yake. Hatutarekebisha eneo lote la moto, lakini tutakuwa kwenye Rektoria ya Epworth.

Kwa hivyo, siwezi kusubiri kuwa hapo. Kwa hivyo, sawa. Kwa hivyo hiyo ndiyo kuzaliwa kwake, hiyo ndiyo mwanzo wake, na kadhalika, 1703.

Kwa hivyo, sawa. Sasa, nini kinatokea? Jambo lingine kuhusu wasifu wake ni kwamba 1720 ikawa tarehe muhimu sana maishani mwake. 1720.

Loo, sikuandika jina la Samuel Wesley hapa pia. Nitaandika jina la Samuel Wesley, baba yake. Mwaka 1720 unakuwa tarehe muhimu sana maishani mwake.

Na tafadhali kumbuka ana umri wa miaka 17 pekee, kwa hivyo si mzee sana. Mnamo 1720, John Wesley aliingia Chuo Kikuu cha Oxford. Kwa hivyo, anaenda na kuwa mwanafunzi katika Chuo Kikuu cha Oxford, na unajua, kuna vyuo vingi huko.

Alisoma katika chuo kinachoitwa Christ Church. Kwa hivyo, hapo ndipo mahali pake pa kujifunza huko Oxford, ambapo alianza masomo yake ya shahada ya kwanza. Sasa, kwa ufupi, ni kwamba alifikiri, John Wesley alifikiri kwamba Mungu alikuwa amemwita kwenye huduma.

Kwa hivyo, anaenda Kanisa la Kristo. Amewekwa wakfu kwa huduma ya Kikristo, kwanza kama shemasi. Na John Wesley anahisi atatumia maisha yake yote yaliyobaki kama kasisi wa Anglikana, lakini atakuwa akifundisha.

Kwa hivyo, kwa kifupi, alipata fursa ya kufundisha katika Chuo cha Lincoln, ambacho ni chuo kingine cha Chuo Kikuu cha Oxford. Na mara tu anapotulia, mara tu anapoanza kufundisha katika Chuo cha Lincoln, anatulia na kujiambia, hapa ndipo nitakapokuwa kwa maisha yangu yote. Nitakuwa nikifundisha Kigiriki katika Chuo cha Lincoln.

Nina furaha. Lakini kwa ufupi, kabla hatujaenda, ili tu kukumbuka, hakuwa katika Chuo cha Lincoln muda mrefu kabla ya baba yake, Samuel, kuugua. John ilibidi aache kazi yake ya ualimu na kurudi Epworth njiani .

Na ilibidi achukue nafasi ya uwaziri kwa ajili ya baba yake kwa sababu baba yake alikuwa mgonjwa sana. Kwa hivyo hii ilikuwa ni usumbufu kidogo maishani mwake. Hakuna shaka kuhusu hilo.

Hakukusudia kufanya hivi, lakini alihisi kulazimika kufanya hivi ili kumsaidia baba yake. Na kwa kweli aliondoka kwa miaka michache. Aliondoka chuoni.

Sasa, kinachotokea ni kwamba kuna watu chuoni, na pia wanasoma katika Kanisa la Christ. Na mmoja wao alikuwa kaka yake, Charles. Kwa hivyo, Charles Wesley, mdogo wake, kama unavyoona, kuna tofauti ya umri ya miaka minne kati yao.

Ndugu yake mdogo, Charles, alikuwa amejiunga na Kanisa la Christ Church huko Oxford. Na alikuwa akisoma huko Oxford wakati mwingi John alipokuwa safarini Epworth . Jambo la kuvutia sana lilitokea kwa Charles Wesley na wengine huko Oxford wakati John alipokuwa safarini.

Na hapo ndipo tutakapoanza hadithi Ijumaa. Sawa. Naam, alikuwa Epworth njiani , akimsaidia baba yake katika huduma hiyo.

Charles huko Oxford, jambo la kuvutia sana linatokea. Kwa hivyo tutaona kinachoendelea tutakaporudi Ijumaa. Kwa hivyo uwe na siku njema. Nitakuona Ijumaa.

Huyu ni Dkt. Roger Green katika kozi yake ya historia ya kanisa, Matengenezo ya

Wakati Uliopo. Hii ni kipindi cha 13, Uamsho Mkuu.